

Erik Henriksen (til højre) fik overrakt månedens skulderklap af Sydbanks nye filialchef, Stephan Madsen og undertegnede fra JydskeVestkysten.

Foto: Chresten Bergh

Antikvarisk blæksprutte blev hædret

Månedens skulderklap: Erik Henriksen, sekretær i Antikvarisk Selskab, blev torsdag aften hædret med Sydbank og JydskeVestkystens skulderklap for sit arbejde i Antikvarisk Selskab og for Ribes kulturliv.

Af **Susanne Kristine Jensen**, skj@jv.dk

RIBE: Det var en noget overrumpet sekretær i Antikvarisk Selskab, der torsdag blev overrasket med Sydbank og JydskeVestkystens skulderklap under den årlige generalforsamling.

– Jeg må sige, at det er forfærdeligt at komme til en generalforsamling, hvor man tror, at man har styr på det hele, og så blive udsat for sådan en overraskelse.

Det er både en stor forbavelse og en pragtfuld følelse, smilede Erik Henriksen, da han modtog skulderklapet under et hav af kalpsalver fra de mange fremmødte medlemmer.

Glæder mange

Erik Henriksen blev indstillet til prisen for sit store engagement i Ribes kulturliv, hvor han næsten i en menneskealder, i hvert fald i 17 år, har været en af de drivende kræfter bag Antikvarisk Selskab.

risk Selskab.

I indstillingen stod der, at Erik Henriksen er den slags blæksprutte, der evner at have en hånd med i mange forskellige dele af foreningens aktiviteter og samtidig få en mængde andre mennesker til at folde sig ud - alt sammen til glæde for rigtig mange.

Erik Henriksen er tidligere viceformand på Ribelund, og han har en stor del af æren for den måde Ribe by blev en integreret del af Ri-

FAKTA

Månedens Skulderklap

■ Kender du en frivillig ildsjæl i den gamle Ribe Kommune, der fortjener et skulderklap? Så send os en mail på skj@jv.dk og beskriv hvorfor denne person skal have et skulderklap.

belund, som vi kender det i dag. Med sådan en indstilling var skulderklap-komiteen slet ikke i tvivl om, at Erik Henriksen skulle hædres med skulderklapet.

– Det er virkelig overvældende, jeg gør det jo, fordi

jeg slet ikke kan lade være. Vi har så godt et samarbejde med museet, at foreningen bare køre, og vi kommer stadig ud til nye målgrupper med forskellige temaer, det er da fantastisk, lød det fra en glad modtager.

Mandø opruster for at få flere turister

God plads: I forårs- og efterårssæsonen er der god plads til flere turister på Vadehavsøen.

Af **Ole Maass**, oma@jv.dk

MANDØ: Britta Leth er netop startet i jobbet som Ø-turismeambassadør for Sammenslutningen af Danske Småøer, og mandag og tirsdag i denne uge var hun på Mandø for at diskutere en offensiv strategi med de lo-

kale turistaktører på Mandø.

– Mandø har rigtig mange gæster om sommeren. Men i forårs-, efterårs- og vinter-sæsonen er der plads til flere turister på øen, og heldigvis er der et godt samarbejde mellem de lokale turistaktører på Mandø. Så der er en stor vilje til at arbejde

sammen om at få flere turister til øen, mener Britta Leth.

Hun er ikke i tvivl om, at Mandø har noget, som ingen af de andre danske småøer kan tilbyde.

– Mandø Events' sælture og østersture er noget helt unikt. Og i det hele taget er naturen og tidevandet no-

get, som Mandø har for sig selv i forhold til alle de andre danske småøer, konstaterer Britta Leth.

Sammenslutningen af de danske småøer tæller 27 øer, og den har netop fået en bevilling på 800.000 kroner fra Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter. Penge, som skal øge kendskabet til

øerne.

– På Mandø er der mulighed for at udvikle turismen, og man kan øge markedsføringen i forhold til turarrangører på fastlandet, men også over for højskoler med seniorkurser, oplysningsforbund og flere andre aktører, mener Britta Leth.

JydskeVestkysten

ADRESSE: Saltgade 20, 6760, Ribe

TELEFON: 7912 4500

E-MAIL:

redaktion.ribe@jv.dk

LOKALREDAKTØR:

Christian Friis Hansen, tlf. 7211 4220

REDAKTIONSLEDER:

Susanne Kristine Jensen, tlf. 7211 4404

JOURNALISTER:

Ole Maass, tlf. 2060 4866
Helle Møller Larsen, tlf. 7211 44 05

FOTOGRAFER:

Annett Bruhn, tlf. 79124642
Orla Lund, tlf. 7912 4643

REDAKTIONSASS.:

Winnie Koldig Tørnæs, tlf. 7912 4610

EKSPEDITION:

Mandag-fredag 9-13

ABONNEMENT:

Tlf. 7020 8024 mandag-fredag 7-17, lørdag-søndag 8-12. Udebliver avis, ring inden kl. 10.

Ny dukkert til SGI-herrerne

Håndbold, 3. division, herrer: Firehøje IF - SGI 20-19.

VANDEL: Håndboldherrene fra SGI satte for anden runde i træk dyrebare point til i jagten på en topplacering. Esbjergenserne ude tabte med mindst mulige margin til nedrykningstruede Firehøje. Pointtabet gør, at SGI nu skal kæmpe for at holde andenpladsen, mens hullet til Ikast på førstepladsen bliver svært at lukke. *lajo*

TID & STED

Ribe

07.00-10.00 og 12.00-16.00

Ribe Svømmebad.

09.00-17.00 Høllerskovvej 11,

Spandet: Åben have.

11.00-12.00 Sct. Catharinæ

kirke/Ribe Kloster: AA Ribe

grupperne mødes.

13.00 Hviding Krocketklub:

Krocketbanen i Hviding.

19.00 Seminariehuset, Ribe:

Kom og Dans Ribe, afholder

danseaften.

23.59 Stenbohus, Sten-

bogade, Ribe: Music Train,

sing along stemning.

BIBLIOTEK OG BOGBUS

07.00-22.00 og

10.00-13.00 (med personale)

Ribe Bibliotek.

MUSEER OG

UDSTILLINGER

10.00-16.00 Sct. Catharinæ

Kirke og Klostergården.

11.00-16.00 Ribe Jernindu-

stris forhal: Udstilling.

10.00-16.00

Vadehavsentret, Okholmvej.

Tønder

Algefjerning

Du kan vælge at få rensat dit tag op til 300 kvm., og Din Algemand vil sørge for at fjerne alger, mos og andre gevækster fra stedet. Vær opmærksom på at Din Algemand ikke sprøjter forskellige steder men ét samlet sted på max. 300 kvm.

Din pris
848,-

Spar **50%** Normalpris **1.695,-**

Køb fra 18/3

Sjov Minigolf på 18 hullers bane

Kom og prøv kræfter med Arrilds flotte, internationale 18 hullers minigolfbane. Banen indeholder mange forskellige og varierende udfordringer og er sjov for alle. Dagens deal er gældende for:

- 1 person inkl. kølle og bold
- 1 varm drik efter eget valg (kaffe, the, kakao mm) som take away

Din pris
25,-

Spar **50%** Normalpris **50,-**

Køb fra 21/3

Tilmeld dig sweetdeal på sweetdeal.dk og få del i de gode tilbud!

Ønsker du din virksomhed skal på www.sweetdeal.dk, så kontakt Louise Østergaard på tlf. 5054 8986 eller louise@ugeavisen.dk

Sweetdeal
Del det bedste i livet

Køb på www.sweetdeal.dk/tonder

[f/sweetdeal](https://www.facebook.com/sweetdeal) [t/twitter](https://twitter.com/sweetdeal)

Flere turister skal opleve Mandø

MANDØ

Repræsentanter fra turisterhvervet på Mandø har holdt møde med det formål at igangsætte tiltag, der kan få flere turister til at besøge Mandø. Hver sommer gæster rigtig mange turister øen, men i forårs- og efterårssæsonen er der plads til flere.

Mødet blev holdt i forbindelse med, at Sammenslutningen af Danske Småøer har fået en bevilling fra Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter på kr. 800.000 til at øge kendskabet til de 27 danske småøer, hvor Mandø er en af dem. Alt i alt skal det nye projekt give en større turismeomsætning på øerne, så turistvirksomhederne får en bedre forretning.

På Mandø kom der rigtig mange gode ideer fra de lokale repræsentanterne, som har et utroligt godt sam-

De engagerede repræsentanter fra Mandø havde mange gode idéer til, hvordan man får flere turister til øen.

arbejde og netværk. De kender hinandens produkter og laver gerne samlede pakker til turisterne, så de får en totaloplevelse. Mødet blev ledet af ø-turismeambassadør Britta Leth, som er ansat i projektet af Sammenslutningen for Danske Småøer. Hun har en baggrund som turistchef og glæder sig meget til at iværksætte de nye tiltag.

Firma-arrangementer

Et af de nye tiltag er, at der sendes tilbud ud til virksom-

heder om afholdelse af kurser, arrangementer og julefrokoster på Mandø.

Kurserne, arrangementerne og julefrokosterne kan kombineres med oplevelsesture i hestevogn øen rundt, til sælbankerne eller en østers- og champagnetur. På turene fortæller lokale guider levende og underholdende om øen samt dens natur og historie. Ønskes kurset, arrangementet eller julefrokosten kombineret med overnatning venter der en seng på Mandø Kro, i luksusejligheder hos Bed & Breakfast Mandø, hos Klithus Mandø eller på Mandø Hø Hotel.

Ønskes turen til Mandø en oplevelse for sig selv. Her holder Mandø-traktorbusserne klar i Vester Vedsted til at fragte gæsterne over Vadehavet, hvor tidevandet bestemmer, hvornår øen kan besøges.

Byens lækreste solarier

CITY SOL

Markedsgade 18 · Løgumkloster · Storegade 11 - Skærbæk

Aktivitetsskalendar 2014

Marts

- 18. Skærbæk IF: Banko
- 18. Foreningen Hjem for Ældre på Rømø: Generalforsamling på Rest. Landgangen
- 19. Rømø Husholdningsforening: Modeopvisning hos Rømø Lys
- 19. ÆldreSagen: Informationsmøde på Den Gamle Kro i Bredebro
- 19. SEA: Spis sammen aften
- 19. Døstrup Vandværk: Generalforsamling i forsamlingshuset
- 19. Døstrup Menighedsråd: Rockgudstjeneste i Døstrup Kirke
- 20. Historisk Samfund i Rejsby: Åbent Arkiv i Klubhuset, Kogsvej 7
- 20. Tidens Kvinder: Modeopvisning hos Winter
- 20. Foreningen Skærbæk Fritidscenter: Generalforsamling
- 20. Historisk Forening m.fl.: Foredrag i Emanuel
- 21. LM i Skærbæk: Møde i Missionshuset
- 22. SEA: Forårsudstilling
- 22. Skærbæk Motorklub: Generalforsamling i Klubhuset
- 22. Kultur- og Aktivitetscenter Egebæk-Hviding: 80'er forårsfest
- 22. Frifelt S.F.: Gymnastikgalla i Vodder Idrætscenter
- 23. Mjolden Menighedsråd: Fuglegudstjeneste i Mjolden Kirke
- 23. Emmerlev Klev Strandhotel: Åbent hus
- 23. Skærbæk & Omegns Walkieklub: Banko
- 23. Emanuel: Børneteater
- 24. Hviding IF: Banko
- 24. Tønder Teater: "Den stundesløse" i Tønder Kulturhus
- 25. Skærbæk IF: Banko
- 25. Rømø-Tønder Turistforening: Generalforsamling i Brundtland Golfcenter, Toflund
- 25. Stjernen: Generalforsamling i teatersalen
- 25. Sing'n Swing: Forårskoncert i Emanuel

- 26. SEA: »Kun for Sjøv«
- 26. Skærbæk Tennisklub: Generalforsamling i Skærbæk Fritidscenter
- 27. Skærbæk Pensionistforening: Banko
- 27. Skærbæk Menighedsråd: Sangaften i Korfirmandstuen
- 27. Petersen og Klein: Spirituel aften i Skærbæk Fritidscenter
- 27. LM: Ældresamvær i Skærbæk Missionshus
- 27. Brøns Vandværk: Generalforsamling på Brøns Kro
- 27. Emanuel og Støtteforening: Generalforsamling
- 27. Tidens Kvinder: Modeshow hos Winter
- 28. Rømø Lokalhistorisk Forening: Generalforsamling på Tønnisgård
- 30. LM: Frimenighedsgudstjeneste i Ballum Missionshus
- 30. Skærbæk Fritidscenter: Feriehusmesse 2014
- 30. Skærbæk Menighedsråd: Menighedsrådsmøde i Konfirmandstuen
- 30. Emanuel: Caféeftermiddag
- 31. Vodder Idrætscenter: Generalforsamling
- 31. Skærbæk-Rømø Røde Kors: Generalforsamling i Emanuel
- 31. Aktive Timer: Morgenvandring fra Fritidscentret
- 31. Hviding IF: Banko
- 31. SEA: Glad danseaften
- 31. Rejsby Vandværk: Generalforsamling på Cafeteriet i Rejsby

April

- 1. ÆldreSagen: Forårsfrokost på Ballum Slusekro
- 1. Aktive Timer: Cykeltur fra Fritidscentret
- 2. SEA: Minibanko
- 2. Skærbæk Uldspinderis Venner: Generalforsamling på »Klægager«
- 3. Tønder Teater: "Vi hader København" i Tønder Kulturhus
- 3. SEA: Foredrag ved Thomas Damm, Tønder Kommune
- 3. Emanuel: Koncert
- 4. Brøns Fjernvarme: Åbent hus
- 4. Skærbækhallernes Støtteforening: Kandis i Skærbæk Fritidscenter
- 4. LM i Skærbæk: Møde i Missionshuset
- 8. Døstrup Menighedsråd: Menighedsrådsmøde i Præstegården
- 9. SEA: Foredrag ved Ulla Thomassen, Tønder
- 9. Skærbæk Menighedsråd: Filmaften
- 9. Aktive Timer: Kroff ved Fritidscentret
- 10. Brøns Rejsby Friskole: Generalforsamling
- 10. Skærbæk Pensionistforening: Banko
- 11. LM: Møde i Ballum Missionshus
- 17. LM i Skærbæk: Møde i Missionshuset
- 23. SEA: Sang og sjov - underholdning
- 23. Rejsby Europæiske Efterskole: Generalforsamling
- 24. Skærbæk Pensionistforening: Banko
- 24. LM: Ældresamvær i Skærbæk Missionshus
- 25. LM i Skærbæk: Møde i Missionshuset
- 25. LM: Møde i Ballum Missionshus
- 28. SEA: Glad Danseaften
- 29. Tidens Kvinder: Tá ud og spis
- 30. SEA: Foredrag ved Laurids Tørnæs, Esbjerg

(Arkivfoto: Lars K. Detlef)

Solnegangstur i hestevogn i Vadehavet. Benny Thomsen fra Mandø Event styrer vognen - Pelle Henriksen sidder ved siden af og kan nyde den idylliske udsigt.

Privatfoto

Mandø klar til kamp for at få flere turister

Smagen af Mandø: Personale fra hoteller, campingpladser, turistbureauer og andre turistaktører på fastlandet inviteres nu til at smage på Mandøs produkter, på sælture og til at få historien om øen.

Af Ole Maass, oma@jv.dk

MANDØ: Mandø er klar til en heftig PR-offensiv, som meget gerne skal givede den flade ø i Vadehavet flere turister.

Mandag den 12. og tirsdag den 13. maj inviteres 100 ansatte fra turistbureauer, hoteller, campingpladser, vandrerhjem plus flere andre aktører således på en seks timers tur til Mandø.

Bag initiativet står turistvirksomhederne på Mandø i

samarbejde med Britta Leth, Ø-turismeambassadør for 27 mindre danske øer.

– Mandø har rigtig meget at byde på, og det budskab vil vi gerne bringe videre til personalet på hoteller, kroer, campingpladser og de andre turismeaktører.

– Og når personalet selv kommer med ud og oplever sælerne i Vadehavet – ja, så er de jo selv klædt meget bedre på til at videregive denne oplevelse til deres egne gæster. På den måde håber vi på, at vi kan få flere

FAKTA

Fra fire byer

- Turismeaktører fra Ribe, Esbjerg, Tønder og Aabenraa er inviteret med. Der er maks. 50 pladser pr. dag.
- PR-offensiven betales af turistaktørerne på Mandø og via midler fra landdistriktpuljen, som bruges til at promovere de danske småøer.

gæster til Mandø, siger Britta Leth.

Smagsprøver

Gæsterne på de to ture får også fortællinger om øens historie, og de kommer til at

smage lammekød fra lam på øen, syltetøj, salt, øl og sæbe - alt sammen med urter eller andre ingredienser fra øen.

Gæsterne skal også i hestevogn ud til sælbankerne ført

af Benny Thomsen fra Mandø Event.

– Jeg har haft folk fra hele verden med på turen i hestevognen. Det er én af de helt unikke ture vi kan tilbyde. I hestevogn fire kilometer ud på Vadehavet.

– Derudover har vi i øvrigt en unik natur, vi har masser af fred og ro, og så er vi meget servicemindede på Mandø. Det er de budskaber vi gerne vil formidle videre til turismeaktørerne fra fastlandet på disse ture, siger Benny Thomsen.

Tennistalent spiller opvisningskamp

Jubilæum: Andreas Moltke-Leth er med til at hylde tennisklubben i den by, han kender rigtig godt.

Af CHRISTIAN NIELSEN, vik_ribe@jv.dk

RIBE: Det er ikke hverdagskost, at en fuldtidsprofessionel tennisspiller med rødder i Ribe gæster byen for at spille opvisningskamp. Det gør Andreas Moltke-Leth imidlertid søndag den 11. maj.

– Når det er et sted, jeg kender så godt, vil jeg utroligt gerne medvirke, fortæller Andreas Moltke-Leth.

– Mine bedsteførelde bor i Ribe. Jeg er kommet i deres hjem, siden jeg var helt lille, har været på rigtig mange ferier i byen og holdt jul der ret tit, tilføjer han.

Andreas Moltke-Leth er 18

år og spiller på den såkaldte Future Tour. I øjeblikket træner knægten fra Aarhus med ingen ringere end Rafael Nadal. Det unge tennistalent, som er i satsningsgruppen hos Team Danmark og træner med de øvrige landsholdsspillere, har en ambition om at nå en top 500-placering på verdens-

ranglisten indenfor det næste halvandet år.

Når han er inviteret til Ribe for at spille mod ligeledes 18-årige Anders Holm, skyldes det Ribe Tennis Klubs 90 års jubilæum. Klubbens træningsansvarlige Frits Rasmussen anede ikke, at Andreas Moltke-Leth havde rødder i Ribe, da

aftalen om opvisningskampen blev indgået via nogle forbindelser i Dansk Tennis Forbund.

– Men det glæder os da kun, at der er en lokal vinkel, siger Frits Rasmussen.

På Ribe Tennis Klubs Facebook-side kan man via et videolink se Andreas Moltke-Leth træne med Nadal.

JydskeVestkysten

ADRESSE: Saltgade 20, 6760, Ribe

TELEFON: 7912 4500

E-MAIL: redaktion.ribe@jv.dk

LOKALREDAKTØR: Christian Friis Hansen, tlf. 7211 4220

REDAKTIONSLEDER: Susanne Kristine Jensen, tlf. 7211 4404

JOURNALISTER: Ole Maass, tlf. 2060 4866
Kåre Welinder, tlf. 7211 4224

FOTOGRAFER: Annett Bruhn, tlf. 79124642
Orla Lund, tlf. 7912 4643

REDAKTIONSASS.: Winnie Koldig Tørnæs, tlf. 7912 4610

EKSPEDITION: Mandag-fredag 9-13

ABONNEMENT: Tlf. 7020 8024 mandag-fredag 7-17, lørdag-søndag 8-12. Udebliver avis, ring inden kl. 10.

TID & STED

- Ribe**
07.00-10.00 og 12.00-16.00 Ribe Svømmebad.
09.00-17.00 Høllskovvej 11, Spandet: Åben have.
09.30 Boldbanen i Ø. Vedsted: Indvielse af Øster Vedsted IF's nye klublokaler.
10.00-14.00 Simon Hansens Vej 8: Tennissportens Dag, arr. Ribe Tennis Klub.
10.00-16.00 LokalBrugsen, Roager: Blomstermarked.
10.00-17.00 Ribe Vikingecenter, Lustrupvej 4: Internationalt Vikingemarked.
11.00 Sct. Catharinæ kirke: Dåbsgudstjeneste ved Simon Stubkjær.
11.00 Afgang fra Mandø Brugs: Sæltur med hestevogn.
11.00-12.00 Sct. Catharinæ kirke/Ribe Kloster: AA Ribe grupperne mødes.
13.00 Hviding Krocketklub: Krocketbanen i Hviding.
14.00-16.00 Galleri: Fernisering på ny udstilling med Lise Buurgaard og Asger Kristensen.
20.00 Vægtterning. Start fra Torvet.

MANDØBUSSEN

- 10.00 Afgang fra Vester Vedsted.
13.00 Afgang fra Mandø Brugs.
MANDØ TRAKTORBUS
10.30 Afgang fra Mandøvej 31, Vester Vedsted.
14.30 Afgang fra Mandø Kro.

BIBLIOTEK OG BOGBUS

- 07.00-22.00 og 10.00-13.00 (med personale) Ribe Bibliotek.

M A N D Ø

Hej, hej - hvad glør du på, synes den nysgerrige sæl at spørge gæsterne, som beskuer sælerne med kikkert og kamera.

Foto: Ole Maass

Mandø i offensiven for at få flere turister

Charme: Sælture, østers, champagne, spegepølse og rullepølse lavet af de lam, som går på digerne på Mandø. Det er sammen med fred, ro, fordybelse og højt til loftet argumenter, som skal skaffe Mandø flere turister.

Af Ole Maass,
oma@jv.dk

MANDØ: Preben Hjorth Nielsen lægger ikke skjul på, hvad det handler om. Det handler om at Mandø skal overleve, som et levende samfund med levende mennesker.

– Vi skal have flere turister til øen. Så vi kan beholde vores brugs. Så vi har kan beholde og skabe nogle flere arbejdspladser på Klithus Mandø - og flere andre arbejdspladser på øen. Det skal der til for, at Mandø kan overleve, konstaterer Nielsen.

Han er en mand med snakketøjet i orden. Mandag aften står vi foran Brugsen på Mandø og gør status efter en oplevelsestur rundt på Mandø, hvor øen har vist sig frem fra sin fineste side - sådan lige bortset fra vejret, som denne aften i maj var mere gråt og koldt, end mildt og lunt.

Preben Hjorth Nielsen driver firmaet Mandøbussen, som er det ene af de to selskaber, der med traktorbusser kører turister og

FAKTA

45 turismeaktører

■ Mandag og tirsdag aften i denne uge var 45 turismeaktører - hotel-ejere, campingpladsejere, folk fra turistbureauer samt en håndfuld vægttere fra Ribe på Mandø. Inviteret af turistvirksomhederne på Mandø i samarbejde med Britta Leth, som er Ø-turismeambassadør for 27 mindre danske øer.

andre gæster til og fra øen i Vadehavet. Øen som med tidevandets op- og nedture udgør et naturområde, som er enestående i Danmark. Og netop Mandøs unikke natur er hovedhjørnestenen i den fortælling Preben Hjorth Nielsen og de andre turistaktører gerne

vil formidle til de 22 hotelejere, campingpladsejere og folk fra en række turistbureauer, som er med på turen denne aften. Det er de folk Mandø-boerne skal have i tale. Det vil give flere turister til øen.

75.000 gæster

– Da jeg startede med at køre med Mandøbussen i 1988 havde vi 40.000 gæster på øen. Nu har vi over 75.000. Vi har masser af gæster om sommeren - men resten af året har vi også en masse at byde på. I ydersæsonen - forår, vinter og efterår har vi kapacitet til mange flere, konstaterer Preben Hjorth Nielsen.

En af de unikke oplevelser Mandø byder på er hestevognsture ud til sandbankerne, hvor sælerne troner som små konger. Med Prebens bror, Ove og med Benny Thomsen fra Mandø Event, som kuske på de to hestevogne, kører vi ud over diget og ud i Vadehavet indtil vi når sejlranden og kan se adskillige hundrede sæler ligge et par hundrede me-

ter ude på bankerne på nordsiden af øen. På en lokalitet, som hedder Mandø Flak. Sælerne er nysgerrige, så de svømmer over mod os - stikker hovederne op af vandet og skal lige lure på, hvorfor vi står der med kamera og kikkert og betragter den.

Turen i hestevogn er i sig selv en oplevelse - mødet med sælerne sætter prikken over i'et.

Kirken

En oplevelse er også et besøg i øens lille kirke fra 1638. Prebens kommende svigerdatter, Vinnie Lehmann, skal giftes med Kristian i kirken den 13. december i år, og hun har sat sig godt ind i kirken historie, som hun beretter om.

– Og lige derovre i huset med de grønne vinduer bor øens ældste beboer - en kvinde på 93 år. Hun klarer sig selv til daglig, men da hun var syg kom vi med havregrød til hende. Sådan er vi nemlig også på Mandø, fortæller Vinnie - og tilføjer, at af de 32 faste beboere på Mandø er de 24

på den ene eller anden måde i familie med hinanden.

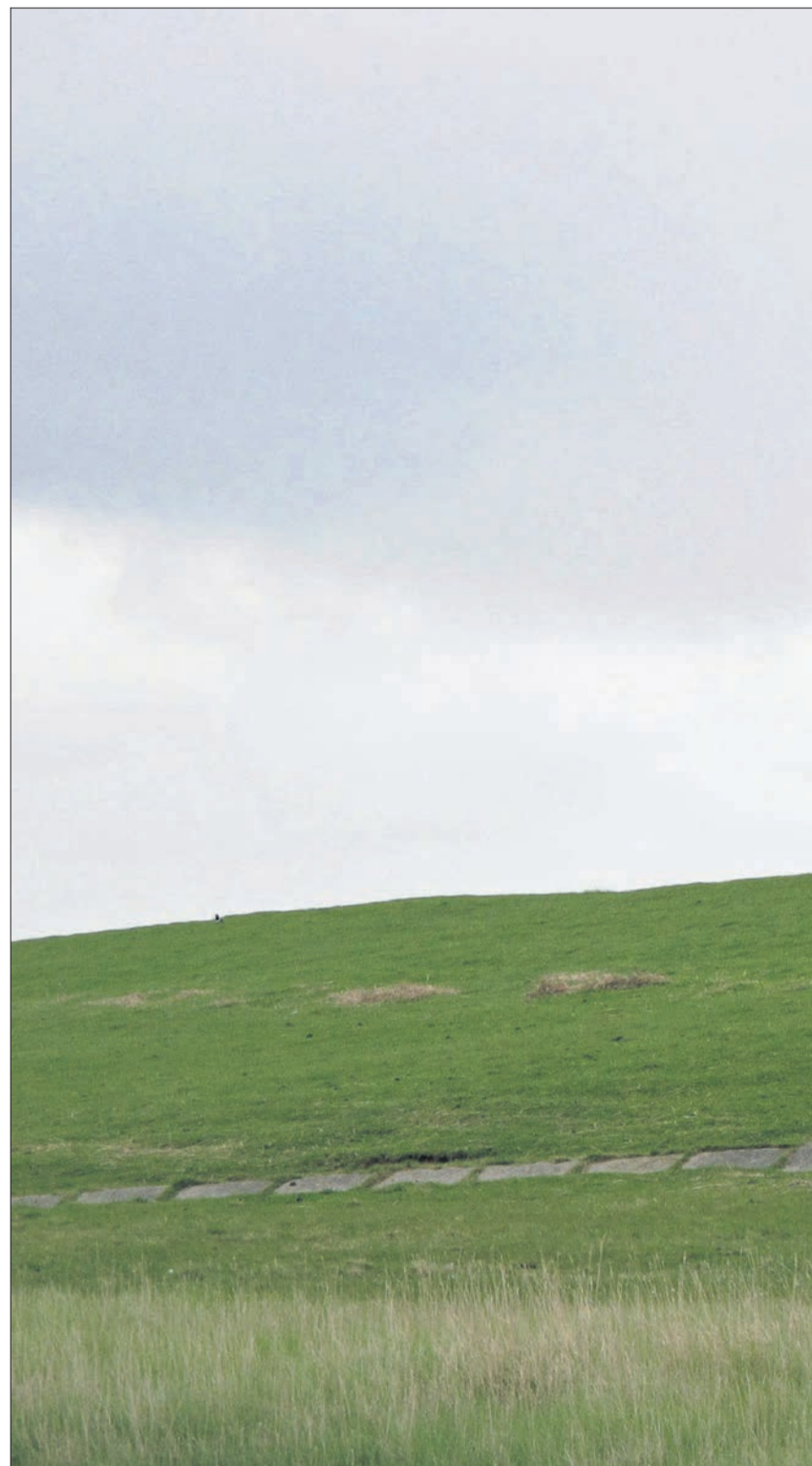
Da der var flest indbyggere - i 1890 - havde Mandø 262 beboere. Nu om dage har øen fire aktive landmænd, som dog allesammen har diverse bijob for at få økonomien til at hænge sammen. Der bor seks børn på øen - hvoraf de fire går i skole på fastlandet.

– I løbet af ét skoleår mister de omkring 30 skoledage. På grund af højvandet, hvor de ikke kan komme til skolen i Hviding, fortæller Preben Hjorth Nielsen og føjer til, at da han selv gik i skole på øen var der 30 elever i skolen.

Overnatningsmuligheder

Der er andre gode argumenter for at besøge Mandø end historien, sælerne, naturen og det at der er højt til loftet og masser af fred og ro.

Man kan overnatte og spise på Mandø Kro og Klithus Mandø, man kan overnatte på Mandø Bed & Breakfast, tage på camping- eller hytteferie på campingpladsen - og der kan også være gode

MANDØ

Mandø byder på noget unikt

Turistfolk: Mandø har en natur, som ingen andre danske øer har. Øen giver fuld valuta for pengene - og kan tilbyde noget, som turister gerne vil betale for, mener turistfolk, som var med på PR-tur.

Af Ole Maass, oma@jv.dk

MANDØ: Rasmus Sømod er ansat på Destination Sydvestjyllands kontor i Esbjerg, og han arbejder til daglig med at promovere Esbjerg, Tønder, Varde og Fanø Kommuner for danske og udenlandske gæster.

Han var mandag for første gang i sit liv på Mandø - og det blev om ikke kærlighed ved første øjekast, så i hvert fald til temmelig udelt begejstring for hans vedkommende.

- Mandø tilbyder noget unikt - ja, faktisk noget eksklusivt. Øen har nogle kvalitetstilbud til turister, og jeg kan sagtens se for mig, at blandt andet norske turister, som gerne betaler for kvalitet, vil være klar til at opleve Mandø, mener Rasmus Sømod.

Han peger på ture til sælerne, østersture og muligheden for at få gastronomiske oplevelser, som nogle af de gode argumenter for at få flere turister til Mandø.

Besøg værd

Chanette og Mogens Plauborg driver campingpladsen, CampWest i Oksbøl, og de var også med på turen til Mandø i mandags.

- Vore gæster kommer jo og spørger efter oplevelser vi kan anbefale. Og da vi ikke tidligere har besøgt Mandø var det jo oplagt at gøre det. Man kan bedre anbefale noget man selv har prøvet. Og Mandø er helt sikkert værd at besøge, mener Chanette Plauborg.

- Mange af vore gæster vil gerne lave noget, som ikke lige er besøg i Legoland. Nogle naturoplevelser - og dem er der jo en masse af på Mandø, konstaterer Mogens Plauborg.

Lis Jensen, ansat på turistbureauet i Tønder var også med på Mandø.

- Mange af vore tyske turister spørger, hvordan der er på Mandø. Jeg har selv tidligere besøgt øen, men kan se, at den nu om dage har rigtig meget at byde på. Først og fremmest naturoplevelser, fred og ro. Og alene turen herover i traktorbussen er en rigtig fin oplevelse, mener hun.

En tur i hestevogn hen over diget på Mandø på vej ud til sælerne er én af mange fine naturoplevelser på øen.

Foto: Ole Maass

22 hotelejerne, campingpladsejere og andre turismeaktører var mandag aften med på turen på Mandø.

Foto: Ole Maass

Preben Hjort Nielsen, ejer af Mandøbussen er en mand, der er fyldt med gode historier og argumenter for at besøge Mandø.

Foto: Ole Maass

gastronomiske argumenter for at tage til Mandø, mener Benny Thomsen fra Mandø Event, som arrangerer østersture med champagne - eller ture, som er målrettet mænd - drengerøvsture -

eller kvinder, tøsature. Til mændene står menuen på stegt flæsk med persillesovs i rigelige mængder. Til kvinderne er der stegt og dampet laks med kølig hvidvin.

Denne mandag aften, hvor

turistfolket skal overbevises om Mandøs gastronomiske potentiale er menuen frikadeller, spegepølse, rullepølse og skinke - alt sammen lavet af lammekød.

- Og vel at mærke fra lam, som

har gået på digerne på Mandø. Det er en vigtig del af den fortælling vi gerne vil give videre til vore gæster - og endnu et godt argument for at besøge øen, mener Benny Thomsen.

DANMARK VADEHAVET

MED HESTEVOGN GENNEM VADEHAVET

Vadehavet, som netop er kommet på Unescos verdensarvliste, er en sand naturperle, ikke mindst når det opleves fra hestevogn.

POUL HUSTED OG
MORTEN LANGKILDE
(FOTO), MANDØ

Plask, plask, plask lyder det fra hoppen Pretty og valakken Uffes hove kun afbrudt af Uffes lystige prutten, når de to trækker Benny Thomsens hestevogn gennem det lavtstående vand i Vadehavet. Kursen er stik nordvest fra Mandø mod sælbankerne ved Knudedyb og solnedgangen.

I raskt trav fører den brune oldenborger-vallak og frederiksborger-hoppen os de knap 4 kilometer ud mod Knudedyb.

Kusken Henry Christensen følger efter med endnu en overdækket vogn, som ligner en prærieskonnert, og seks ombordværende turister. De to fjordheste, Freja og Saskia, er mindst lige så ivrige efter at bevæge sig i vandet, som vi i vognene er glade for at komme tørskoet ud til sælerne.

Selv om passagererne sidder tørt og nogenlunde lunt under en kanvaspresenning, er det klogt at være iført gummistøvler, for kuskene stopper undervejs og giver os mulighed for at selv at mærke havbunden under fødderne. Bare tæer er dog et godt alternativ til røjserne.

Vejret skifter med kort varsel, og derfor er det også en god ide at medbringe regntøj og en varm sweater.

En kikkert er også et stort plus, for folk må ikke komme for tæt på dyrene og forstyrre dem på sandbankerne, og sælerne søger lynhurtigt tilbage til det våde element, hvis der bliver for meget nærkontakt. Kuskene medbringer ganske vist en kikkert, men ved den opstår der hurtigt køkultur.

Hils på en hest

Vadehavet og sælerne kan opleves til fods, fra søsiden med skib, med traktorvogn og altså hestevogn.

For fire år siden fik Benny Thomsen bygget den første vogn inde på fastlandet og kørte den over til Mandø. Folk var begejstrede og opfordrede ham til at arrangere sælture.

Thomsen tog straks opfordringen op og begyndte under navnet Mandø Event at køre både sæl- og østerssafarier og har i dag tre hestevogne. En to timer lang tur med Pretty og Uffe eller et par af de andre heste koster 200 kroner og begynder ved Mandø Brugs. Børn under 12 år slipper med 100 kroner.

Hestefolk kan også møde op ved

Midtvej 7 og opleve kuskene spænde for og hilse på hestene. Benny Thomsen har seks køreheste og en etårs plag, som skal trænes til springhest. Interessen for heste er ikke ny, eftersom han er vokset op på et husmandssted med hestekraft. 58-årige Benny Thomsen har dog været lærer det meste af sit liv.

Efter en masse klappen af de firbenede og raslen med seletøj kører den lille kortegge gennem Mandø By mod diget, som omgiver øen.

Hen ad Strandvej og ned ad Stormflodsrampen ved Stormflodssøjen, hvor man kan se, hvornår og hvor højt katastrofen ramte mandøboerne. Top-3 udgøres af årstallene 1634, 1999 og 1981. De nylige storme Allan og Bodil kan slet ikke være med ifølge Thomsens kone Elisa, der kokkererer på Mandø Klithus. På øen har beboerne typisk flere jobs, for »krummer giver også brød«.

En tåget historie

Ude på Mandø Flak stiger vandstanden hurtigt til 40-50 centimeter, men det generer hverken Pretty eller Uffe. De trasker roligt videre gennem vandmasserne, men nu er det tid til lidt fakta om tidevandet, 'Vadehavets puls'.

40 millioner liter vand bevæger sig to gange i døgnet skiftevis ud og ind på en linje fra Blåvands Huk og ned til den tyske ø Sild - ifølge Benny Thomsen, som fortæller, at det svarer til, at alle danskere står på en linje og rækker spande med 8 liter vand over på den anden side. Rejser regner ikke efter, for selv om himlen er høj og horisonten lav, går Thomsen nu i gang med en tåget gyserhistorie.

»Engang blev vi overrasket af tågen herude på havbunden, og så er det let at tabe orienteringen. Jeg begyndte at blive lidt urolig, men en af ungerne havde en mere moderne mobiltelefon end min med gps og satte sig op ved siden af mig på kuskensædet, og på den måde kom vi sikkert tilbage til Mandø. Familien opdagede aldrig min uro og syntes, at det havde været en fantastisk tur, selv om de ikke så en eneste sæl«, fortæller Thomsen.

Fluks går det videre til næste historie, da vi ser et par strandskader på jagt ef-

SÆLTØGT. Kuskene Henry Christensen (øverst tv.) med fjordheste og Benny Thomsen (øverst th.) med Uffe og Pretty kører turister ud til sælbankerne i Vadehavet, hvor gråsæler og spættede sæler holder siesta i store kolonier.

ter hjerte- og blåmuslinger, for Vadehavet er ét stort spisekammer. Strandskaden er ifølge de lokale symbol på en mandøpige: Drengene påstår, at det er, fordi den skræpper så meget, mens pigerne mener, at det skyldes dens skønhed.

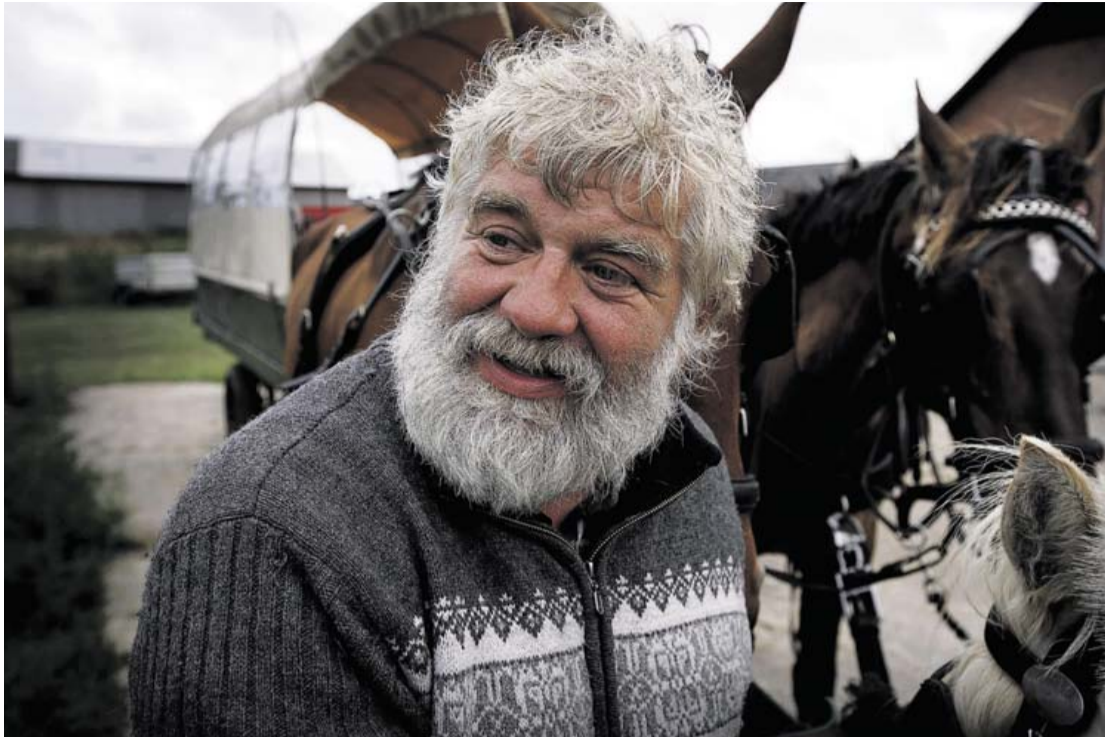
Så dukker en islandsk ryle op, og vi får at vide, at mandøboerne kalder ryler i formation 'marskens nordlys' eller 'sølvsol' på grund af deres gråhvide bug.

Sælernes paradis

Næste fugl i fortællingen ser vi dog ikke, men et par dage forinden så Thomsen og hans gæster en havørn i gang med at fortære et sælådsel.

Ådselhistorien bringer os dog frem til Knudedyb, og heldigvis stopper kuskens hestene ved kanten, for Knudedyb er 17 meter dyb, og tidligere var der

På Galapagos kan man komme tæt på leguaner og i Vadehavet tæt på gråsæler. I Grand Canyon er der klapperslanger, i Vadehavet har vi salturten kveller Benny Thomsen, kusk

masser af skibstrafik her ind til Ribe.

200 meter længere fremme ligger den første sælkoloni og hviler sig – en blanding af spættede sæler og gråsæler. Sidstnævnte er Danmarks største rovdyr, og hannen kan veje op til 300 kilo, mens den spættede sæl kun når mellem 80 og 100 kilo.

Nysgerrigheden gælder begge veje. Lidt længere fremme ligger endnu en koloni, og disse sæler kan slet ikke styre deres nysgerrighed, men kravler ud i vandet og svømmer ned til os, hvor de ligger en 8-10 meter ude i vandet og stirrer på os.

Ikke alle de unge årgange har tålmodighed til at kigge på sælerne, men så hiver Thomsen en greb frem og begynder at grave efter sandorm.

Snart sænker tasmørket sig imidlertid over Vadehavet, og hestene begynder at blive utålmodige, for hjemme på Mandø venter en fortjent godbid efter en 6 kilometer lang tur. Først skal hestene dog flere steder gennem nu 60-70 centimeter højt vand, inden de når Skællebankerampen og i fuld fart bestiger diget, hvor fårene græsser.

Når man har oplevet en sælsafari, overrasker det ikke, at Vadehavet i slutningen af juni sammen med Stevns Klint kom på Unescos verdensarvliste.

Og selv om han til daglig er omgivet af Vadehavet, får Benny Thomsen hele tiden nye oplevelser, og han kan ikke skjule sin stolthed over udnævnelsen:

»Vi kan nu sammenligne os med Galapagos og Grand Canyon. På Galapa-

Sådan kommer du til Mandø

Vadehavet blev 23. juni optaget på **Unesco's verdensarvliste** og er i forvejen nationalpark. Mandø ligger midt i nationalparken og kaldes for Vadehavets perle.

Hvis man selv kører de 6 kilometer ad Låningsvejen til Mandø i Vadehavet, er det vigtigt at sætte sig ind i **tidevands-tabellen**.

Traktorbusselskaberne Mandø Traktorbuss (fra Bakkegården i Vester Vedsted) og Mandøbussen (fra Vadehavscentret i Vester Vedsted) transporterer turister til Mandø, men er også afhængige af tidevandet. **Overfarten varer cirka 45 minutter**. Kun traktorbusserne har lov til at køre på den gamle ebbevej.

www.mandoekro.dk
www.mandoebussen.dk

gos kan man komme tæt på leguaner og i Vadehavet tæt på gråsæler. I Grand Canyon er der klapperslanger, i Vadehavet har vi salturten kveller«.

poul.husted@pol.dk

www.mandoevent.dk

Kromanden

Martin Brig Hansen fra Mandø Kro er begejstret for, at Vadehavet er havnet på Unesco's liste over verdensarv:

»Jeg håber, at Mandø får besøg af flere turister, både udlændinge og danskere, som skal opleve det specielle: naturen og stilheden. De skal være bedre forberedt og ikke tro, at man kan høre jazz på Mandø, og hvis de skal købe cigaretter, skal de huske, at Brugsen lukker mellem klokken 15 og 16«.

Museumskvinden

Lisbeth Bunde er både frivillig på og formand for Mandø Museum, som er indrettet i et gammelt skipperhus. Hun hilser Unesco-optagelsen velkommen:

»Verdensarv er både kultur og natur, og på museet fortæller vi kulturhistorien, og vi skal satse på at formidle vores historie. Mandø er for alvor kommet på landkortet, netop fordi vi har en fortælling om en ø, der er afhængig af vind og vejr«.

Landmanden

Niels Christian Nielsen er foruden at være landmand strandfoged, digegreve, brandmand, ringer og graver. Han er ikke ubetinget begejstret for Unesco-udnævnelsen:

»Jeg lever efter klokken 16, når de sidste turister er taget hjem. Jeg håber ikke på flere turister, men at de, som kommer, er mere interesserede og bliver en nat eller to og ikke bare kører frem og tilbage med traktorbussen«.

B&B-værtinden

Karin Fredskild driver Bed & Breakfast Mandø sammen med sin mand, Poul Erik, der arbejder på en borerig ved Aberdeen. Hun betegner sig selv som 'hyggemor' og ser positivt på verdensarven:

»Det er stort, hvis vi forstår at bruge udnævnelsen og passer på vores natur. Nu kan vi for alvor søge fonde om hjælp til at bevare vores natur. Udnævnelsen kan blive et trækplaster på linje med verdensarv i Kina og Canada«.

Sommerhusejeren

Lars Andersen er graver i Ribe, bor i Øster Vedsted og har sommerhus på Mandø, hvor han er født. Han er medlem af Mandøforeningen, der bl.a. ejer Mandø Mølle, som han har været med til at renovere. Lars Andersen glæder sig over optagelsen på verdensarvslisten:

»Det kan give en masse omtale udadtil og trække flere turister til øen, og det er dem, mandøboerne skal leve af. Flere turister kan også bidrage til at holde vores lokale brugs i gang«.

Mandø - kys havet på munden

TURISTME: Den nye præsentationsfolder viser de mange unikke oplevelser der findes på Mandø.

Af: Susanne V. Olesen
susanne@skaerbaek-avis.dk

MANDØ: Tag hestevognen til bankerne og find østers eller nyd synet af sælerne i deres rette element - havet.

På Mandø er der en enestående natur, og den kan virkelig opleves på nært hold.

De specielle oplevelser starter med turen på Låningsvejen, hvor tidevandet bestemmer, hvornår der må køres. Efter flere kilometer hen over havbunden passeres øens høje dig, og her er det, at tiden står fuldstændig stille, så roen og freden kan nydes.

40 ambassadører
Mandø turistvirksomhed har i 2014 gjort en

Mandø's nye præsentationsfolder er trykt i 10.000 eksemplarer.

ekstra indsats for at gøre øens oplevelser endnu mere kendte. I samarbejde med ø-turismeambassadør, Britta Leth fra Sammen slutningen af Danske Småøer, har de arbejdet med forskellige tiltag, som har markedsført de gode og unikke oplevelser på Mandø. I foråret blev en lang række turistaktører inviteret til øen og de blev så begejstrede, at Mandø fik over 40 ambassadører for øen.

Tak

Hjertelig tak

for venlig deltagelse ved
Jens Kryhlmads
bisættelse.
Inger Kryhlmad

Hjertelig tak

for venlig deltagelse ved
Peter Henry Jønssons
bisættelse fra Døstrup kirke.
Tak for blomster og krans.

På familiens vegne
Carla Jønsson

Dødsfald

Vor gode og fantastiske ven

Alex Koch

er pludselig død
søndag den 11. januar.
Aldrig glemt

Naboerne på Kildetoften

Min bedste ven

Alex Koch

har fået fred

* 22. juli 1969 † 11. januar 2015

” jeg er træt og går til ro ”

Tak for alt, min kære ven.

Henrik

Foreninger

Skærbæk Gymnastikforening

afholder

GENERALFORSAMLING

mandag den 2. februar 2015 kl. 19.00
i Skærbæk Fritidscenter.

Dagsorden iflg. vedtægterne. Evt. forslag skal være
formanden i hænde senest 8 dage før.

Bestyrelsen

RØDE KORS RØMØ-SKÆRBÆK

afholder

ORDINÆR GENERALFORSAMLING

onsdag den 4. februar 2015 kl. 19.00

i mødelokalerne over Skærbæk Bibliotek.

Dagsorden i henhold til vedtægterne.

Bestyrelsen

Generalforsamling og foredrag

afholdes

mandag den 9. februar kl. 18.30
i Skærbæk Fritidscenter

Foreningen er vært ved middag og kaffe.
Øl, vin og vand er for egen regning.

På valg er:

Inge Holm, Lene Riggelsen og Ingelise Autzen.
Alle modtager genvalg.

Evt. forslag skal være formanden i hænde
senest den 30. januar.

Kl. 20.00: Foredrag ved tidligere bladsmører og
radiojournalist Flemming Nielsen, ansat i 25 år ved
Radio Syd, om »æ Mann i e tynn - å kuen i æ balle«.

Tilmelding til Ingelise senest den 5. februar på
tlf. 7475 1424 / 2342 3739.

Venlig hilsen

Tidens Kvinder, Skærbæk

KØBENHAVNER-**BANKO** HVIDING IDRÆTSFORENING

HVER MANDAG KL. 19.15 I KULTUR- OG
AKTIVITETSCENTRET I EGEBAEK - HVIDING
(ved idrætscentret) for medlemmer med pårørende.

GEVINSTSUM
CA. .... KR. **15.000.-**

Sponsoreret af
Egebaek-Hviding
Andelskasse

Køb og Salg

Slagtekreaturer

købes hver uge direkte til Århus Slagteri.

Mads Kastbjerg

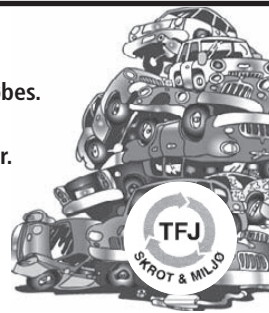
tlf. 74 82 19 53 / 51 25 03 89

SKROT

- Jern og metal samt minkbure købes.
- Bilvrag afhentes
- Skrotkasser opstilles ved firmaer.
- Skrotpræmie udbetales.
- Biler miljøbehandles.

Tonny Frank Jensen
SKROT & MILJØ

Tjareborg 7517 5199 • Esbjerg 75 1274 60 • Privat 75 12 13 47
www.tonnyfrankjensenskrotogmiljoe.dk

Motor

BRUGTE / DEMOBILER

2010 Audi A4 Avant 2,0 TDI 136HK Stc 6g ... 141 **259.800**
19" Alufælge, Klima anlæg, CD / radio, Fj.betjent centrallås, El-spejle, El-rudehejs for og bag, El-parkeringsbremse, El-bagrude, Kørecomputer, Multifunktionsrat, Navigation.

2006 Ford Focus 1,8 TDCi Trend 115HK Stc 278 **39.000**
Aircondition, CD / radio, Fjernbetjent centrallås, El-rudehejs for, Servostyring, Sædevarme, Tonedede ruder, 16" Alufælge, Justerbart rat, Kopholder, Splitbagsæde, ABS, Airbag, Anhængertræk

2014 Hyundai i30 1,6 CRDi Comfort ISG 110HK 15 **199.800**
12V strømdugtag, Aircondition, CD / radio, Håndfri telefon, Fjernbetjent centrallås, Fartpilot, El-rudehejs for, El-rudehejs bag, El-spejle, El-bagrude, Parkeringssensor, Servostyring.

2002 Peugeot 307 1,6 110HK 5d 124 **24.500**
El-rudehejs for, El-spejle, Fjernbetjent centrallås, CD / radio, Servostyring, Anh.træk, Metallak, Ikke ryger, Splitbagsæde, ABS, Airbag

2007 Peugeot 407 1,6 HDI Performance 109HK 130 **79.800**
Klima anlæg, CD / radio, Fj.betjent centrallås, El-spejle, El-ruder for, El-ruder bag, Servo, Regnsensor, Sædevarme, 17" Alu, Anh.træk.

2010 Seat Ibiza 1.2TDI DPF Reference 75HK Stc 139 **99.800**
ABS, Airbag, ESP, Isofix, Selealarm, Selestrammer, Side-airbag, Startspærre, Diesel partikelfilter, 14" Alufælge, Metallak, Tågelygter, Højdejusterbart forsæde, Ikke ryger, Justerbart rat, Kopholder

2014 Seat Ibiza 1,2 TDI Style Eco 75HK 5d ... 14 **149.800**
12V strømdugtag, Klima anlæg, AUX-stik, CD / radio, El-ruder for og bag, El-spejle, Fartpilot, Fj.betjent centrallås, Kørecomputer, Servo

2014 Seat Ibiza 1,2 TSI Eco Style 105HK 5d 6 **149.800**
12V strømdugtag, Klima anlæg, AUX-stik, CD / radio, El-ruder for + bag, El-spejle, Fartpilot, Fj.betjent centrallås, Servo

2012 Seat Ibiza 1,2 TSI Ecomotive Style 105HK Stc 45 **149.800**
Aircondition, El-rudehejs for, 16" Alu, El-spejle, CD/radio, Fj.betjent centrallås, Fartpilot, Kørecomputer, P-sensor, Servo, Sædevarme

2014 Seat Ibiza 1,6 TDI DPF Style 90HK 5d 6 **169.800**
Klima anlæg, CD / radio, Fjernbetjent centrallås, El-bagrude, El-rudehejs for og bag, El-spejle, Fartpilot, Kørecomputer, Servostyring

2014 Seat Leon 1,2 TSI Style 110HK Stc 6g 5 **249.500**
Start/Stop funktion. 16" Alu, 2-zoners klima anlæg, AUX-stik, CD / radio, El-ruder for og bag, El-spejle, Fartpilot, Servo, Regnsensor, Multifunktionsrat

2011 Seat Leon 1,6 TDI 105HK 5d 90 **149.800**
Aircondition, AUX-stik, CD / radio, El-rudehejs for, El-spejle, Fartpilot, Fj.betjent centrallås, Servo, Sædevarme, Anhængertræk, Metallak

2014 Seat Leon 1,6 TDI Style 105HK Stc 5 **259.800**
2-zoners klima anlæg, AUX-stik, CD / radio, El-rudehejs for og bag, Fartpilot, Fj.betjent centrallås, Håndfri telefon, Kørecomputer, Multifunktionsrat, Servo m.m.

2008 Seat Leon 1,9 TDI DPF Stylance 105HK 5d 117 **109.500**
2-zoners klima anlæg, CD / radio, Fj.betjent centrallås, El-bagrude, El-foldbare sidespejle, El-rudehejs for & bag, El-spejle, Fartpilot m.m.

2014 Seat Mii Mii 1,0 MPI Style 60HK 5d 1 **115.000**
Start/Stop funktion. Aircondition, CD / radio, Fj.betjent centrallås, El-rudehejs for, El-spejle, Fartpilot, AUX-stik, P-sensor, Servo m.m.

2014 Seat Mii Mii 1,0 MPI Style 60HK 5d 2 **109.800**
Start/Stop funktion. Aircondition, CD / radio, El-rudehejs for, Fj.betjent centrallås, Servo, Udvendig temperaturmåler, Metallak m.m.

2014 Seat Toledo 1,2 TSI Style 105HK 5d 6g ... 6 **174.800**
Start/Stop funktion. Klima anlæg, AUX-stik, CD / radio, Fjernbetjent centrallås, El-rudehejs for og bag, El-spejle, Fartpilot, Håndfri telefon, Multifunktionsrat, Servostyring m.m.

2007 Suzuki SX4 1,6 16V GL A/C 120HK 5d 179 **49.800**
CD / radio, Fj.betjent centrallås, El-spejle, Servo, Multifunktionsrat, El-rudehejs for, Sædevarme, Aft.anhængertræk, Metallak, Ton. ruder,

Ove Christiansen Biler

SALG AF NYE OG BRUGTE BILER

Søndervang 39 - Skærbæk - 7475 2928 - 4064 8196

www.seat-skaerbaek.dk

Avisen med den gode smag...

Altid frisk med masser af lokale nyheder

Sønderjyllands Vestkyst
Skærbæk Avis

www.skaerbaek-avis.dk - tlf. 74 75 22 70

Unge skulle tænke tanker om fremtiden

Uddannelse: Ribe Katedralskole slog torsdag aften portene op til den første af to info-aftener, hvor kommende STX- og HF-studerende kunne gøre sig tanker omkring den rigtige ungdomsuddannelse.

Af Kåre Welinder,
KWE@jv.dk

RIBE: Omkring 160 forældre og børn var mødt frem til orienteringsmøde i Ribe Katedralskoles store sal, hvor rektor Bent Karsdal, undervisere, studievejledere og elever havde sammenlagt et flot program for på bedst mulig måde at vejlede deres mulige kommende elever. Det fremmødte antal var færre end sidste år, men det bekymrede ikke.

– Studie 10 i Bramming holder også infomøde i aften. Ligesom en stor del vælger at komme lørdag formiddag, hvor vi også holder orienteringsmøde, sagde Bent Karsdal, og forklarede, at både fremmødet og de seneste års stigning i elevtalet vidner om skolens popularitet blandt unge.

Er jeg klog nok?

Efter velkomst og fællesang gik skolens kor på scenen, hvorefter studievejle-

der Lise Vind Petersen i hovedtræk fortalte om STX's mange muligheder for opbygning.

Efter fællesprogrammet var der mulighed for at tale med studievejledere og faglærere og summe rundt mellem infoborde for billedkunst, kemi, musik med mere, ligesom der var oplæg ved to førsteårsstuderende, der helt lavpraktisk fortalte om det, mange unge fremmødte formentlig gerne vil høre om.

– En af de ting, jeg tænkte på, da jeg skulle starte var, om jeg var klog nok, fordi niveauet skulle være så højt, sagde Laura Hedegaard Brodersen fra Gram og fortalte, at man vænnede sig til det. Sammen med Kaj Feddersen fra Roager berettede de fint om det at få venner, om at sidde ved de rigtige borde i spisefrikvarteret, om transporttid, netværk, grundforløb og alt det, der er med til at gøre STX til et spændende uddannelse.

FAKTA

STX og HF

■ Lørdag 31. januar kl. 10.00 vil der igen være orienteringsarrangement på Ribe Katedralskole om STX og HF

■ Skolen har med STX og HF idag 615 elever fordelt 23 klasser.

■ I 2014 havde skolen 139 STX-studerende og 68 HF-studerende.

TID & STED

Bramming
06.00-08.00 og 15.00-18.00 Bramming Svømmehal.
09.00-12.00 Bramming Billardklub, Industrivej 7: Billard.
09.00-12.00 Mødestedet, Bramming: Kreativt værksted, Brugerrådet.
13.30 Østergården, Gørding: Krokot og petanque. Krokotklubben.
17.00-17.30 Gørding Kirke. Fyraftenssang.

BIBLIOTEK OG BOGBUS

07.00-21.00 og 13.00-16.00 (med personale) Bramming Bibliotek.
13.15-14.15 Vejrup ved skolen: Bogbussen.
14.30-16.00 Grimstrup ved børnehaven: Bogbussen.

Særudstilling på Ribe Kunstmuseum

RIBE: Ribe Kunstmuseum viser fra lørdag den 31. januar til den 25. maj en ny stor særudstilling med guldalderkunstneren Martinus Rørbyes mange malerier. Udstillingen viser, den berømte kunstners mange værker om hans rejser til forskellige sydlige lande. Det er et samarbejde mellem fire mindre kunstmuseer, og udstillingen er delt op i to emner: Det nære, og det fjerne. På Ribe Kunstmuseum har man valgt værkerne fra det fjerne, og det afspejler derfor malerier fra hans rejser til Italien og Tyrkiet. Udstillingen kaldes derfor: Under Sydlige Himmelstrøg, og der er som altid gratis entre. *IM*

Indbrud i Porsholtparken

BRAMMING: Ejeren af en bolig i Porsholtparken i Bramming har endnu ikke kunnet gøre op, hvad der eventuelt er stjålet ved et indbrud i går sidst på eftermiddagen.

Syd- og Sønderjyllands Politi fik anmeldelse om indbruddet, der er sket i tidsrummet kl. 18 til 19.15. Et vindue er blevet brudt op, og indbrudstyven har nået at være rundt i boligen. *pto*

Villa-indbrud i Gredstedbro

GREDESTEDBRO: Syd- og Sønderjyllands Politi har fået anmeldelse om et villaindbrud i Sennepsmarken i Gredstedbro.

Der er lidt tvivl om, hvornår indbruddet har fundet sted, men der er stjålet to tablets og en computer fra huset. *pto*

Sæler på sandbankerne ved Mandø. Det syn kan man være heldig at opleve ved det kommende fotokursus på øen i Vadehavet.

Foto: Jens K Jørgensen

Mandø er til foto og fordybelse

Kursustilbud: Mandø Event arbejder sammen med private kursusudbydere, som drages af naturen på øen i Vadehavet.

Af Ole Maass,
oma@jv.dk

MANDØ: På Mandø er der fred og ro og højt til loftet - og der er rum for både fordybelse og naturoplevelser. Derfor holder Mandø Event i samarbejde med et par private kursusudbydere to

kurser i henholdsvis mindfulness og fotografering.

I weekenden den 6.-8. marts handler det om at finde roen i sig selv - og her er Mandø det perfekte sted, fortæller Helga Sommerstad, som er uddannet coach og certificeret i mindfulness.

– Jeg blev forelsket i Mandø for mange år siden, og det er det fjerde kursus i mindfulness jeg holder på øen. Mandø er et unikt sted. Naturen, stilheden - og det at man ikke bare lige kan "flygte" fra øen gør det til et perfekt sted for et kursus, hvor det handler om fordy-

belse. Jeg holder kurser for små hold på 6-10 deltagere, fortæller hun.

Jens Jørgensen, driver Ribe Fotocenter, og han er en erfaren naturfotograf, som i weekenden den 20.-22. marts vil lære fra sig på et fotokursus, hvor deltagerne giver sig i kast med naturen

på Mandø. Deltagerne får en guidet rundtur på øen, og der er også indlagt en tur i hestevogn ud til sælbankerne for deltagerne i kurset. Søndag slutes med en fotokonkurrence, hvor deltagerens billeder bedømmes af et professionelt dommerpanel.

TAG MED TIL DEJLIGE

Smuk natur og enestående oplevelser venter på Mandø i Vadehavet. Der er kun adgang til øen med Mandøbussen, da vejen derover oversvømmes ved højvande.

OPLEV VADEHAVET

Vadehavscenretet giver et godt indblik i den fantastiske natur, der er at finde på disse kanter. Området er unikt og noget af det mest eksotiske, du kan opleve i Danmark. I 2014 kom området på Unescos Verdensarvsliste netop på grund af den enestående natur. Tag for eksempel med hestevogn ud at se de næsten 8.000 sæler, der holder til omkring Mandø, og ved samme lejlighed kan du opleve det rige og unikke fugleliv. På Mandø er man altid garanteret en naturoplevelse ud over det sædvanlige, og fra september til april er der mulighed for at plukke østers direkte fra havets bund. I marts fandt en turist ikke færre end 30 perler i en østers!

E MANDØ

OM MANDØ

Første gang Mandø nævnes i historien, er i Kong Valdemars Jordebog i 1231, og man ved, at der boede mennesker på Mandø i starten af 1300-tallet. Mandø havde været kronens gods indtil 1741, hvor øboerne købte den for 864 rigsdaler og så var forpligtet til selv at skulle betale præstens løn og vedligeholde kirken. Til gengæld fik indbyggerne rettighederne til jagt og strandingsgods. I 1890 havde øen 262 indbyggere, i 2012 kun 37.

SE SÆLER OG PLUK ØSTERS

Turen udbydes i samarbejde med Benny Thomsen, der bor og lever på Mandø med sin hustru. De kender de bedste steder at se sæler og plukke østers, og når champagnen skal serveres, åbner Benny flasken med sin sæbel. Alt det og meget mere deler han med os.

HER KAN DU BO

Vi skal bo i de fine lejligheder på Mandø Bed & Breakfast eller de gode værelser på Klithus Mandø, alt efter hvor du har lyst til at indlogere dig. Mandø Bed & Breakfast råder over seks lejligheder på ca. 45 kvadrater. Der er adgang til terrasse med morgensol samt terrasse med aftensol. På begge terrasser er der havemøbler og grill. Klithus Mandø råder over 12 lyse værelser, alle med eget bad og toilet.

SÅDAN KOMMER DU TIL MANDØ

Pris fra 1.450 kr. pr person

Prisen omfatter dobbeltværelse inkl. middag, morgenmad, frokost, sælsafari, indgang til Vadehavscentret og transport fra Vester Vedsted til Mandø og retur næste dag. Du skal selv sørge for transporten hjemmefra og til Vester Vedsted. Der er mulighed for at tilkøbe velkomstkurv, ekstra overnatning, guidet tur etc.

Der er mulighed for at tage af sted frem til den 31. maj 2015.

Læs mere og bestil på www.where2go.dk/mandoe-kys-havets-mund.

WHERE2GO ✈

Turistarrangørerne fra Ringkøbing-Skjern fik også diverse smagsprøver på Mandø øl, lammespegepølse og rullepølse - plus flere andre produkter fra Mandø. Privatfoto

Mandø gav inspiration til turistoplevelser

Visit: 23 turistfolk fra Ringkøbing-Skjern Kommune var i sidste uge på Mandø for at hente gode ideer til udvikling af turismen i deres lokalområde.

Af Ole Maass,
oma@jv.dk

MANDØ: Der var folk, som driver en gårdbutik, folk der har en Bed & Breakfast, en økologisk vinproducent, museumsfolk, folk der udlejer heste - plus en stribe andre turistfolk fra Ringkøbing-Skjern Kommune.

I sidste uge var de på Mandø for at hente inspiration til udvikling af deres egne turismeprodukter.

- Og vi fik en stribe gode

ideer med hjem fra Mandø. Her laver man ture i hestevogn ud til sælerne, man laver jagt-, foto- og østers-ture plus en masse andre ting, som vi godt kan lade os inspirere af, siger Søren Frederiksen, som er projektleder for projekt Skjern Å Naturturisme, som har til formål at hjælpe lokale turistaktører med udvikling og markedsføring.

- Her er det altid en god idé at hente ideer andre steder, og én af de ting vi kan

lære af er den måde, man arbejder sammen på på Mandø, hvor flere aktører skal have udbytte af samarbejdet. Og så er det også altid inspirerende at smage de lokale produkter, siger Søren Frederiksen.

Giv noget mere

Benny Thomsen, som driver Mandø Event sammen med hustruen Elisa, siger at der er flere vigtige budskaber, når han skal give andre turismearrangører gode råd.

FAKTA

Andre steder

■ Turistfolkene fra Ringkøbing-Skjern Kommune besøgte også Esbjerg Kommunes natur & kulturformidlingscenter Myrthuegård samt Gram Slot, hvor de fik inspiration og gode ideer.

- Gå aldrig på kompromis med kvaliteten. Giv gæsten mere end han/hun forventer, og tal altid pænt om dine kolleger og konkurrenter. Og så har vi på Mandø et mål om, at vore ture ikke kun

skal gavne os selv, men helst et par af de andre turismearrangører her på øen. Det er den måde vi skaber udvikling på øen i en bredere forstand, siger Benny Thomsen.

Lokalplan klar for seminarieboliger

Byggeri: Kommunens Plan- og Miljøudvalg godkender ændret lokalplan, så to tidligere inspektør- og pedelboliger på Ribes tidligere seminarium kan udnyttes til boligformål, hvis krav om støjmur opfyldes.

Af Kåre Welinder,
KWE@jv.dk

RIBE: Efter at have været i of-fentlig høring i otte uger, kunne lokalplanen for området ved Seminarievej 13 A og 13 B ved Ribes tidligere seminarium, i denne uge godkendes af kommunens Plan- og Miljøudvalg.

Da høringen sluttede 24. marts var der ikke modtaget bemærkninger eller indsigelser til ændringerne i lokalplanen, og dermed er vejen rent politisk banet for, at to tidligere inspektør- og pedelboliger på Seminarievej 13 A og 13 B kan udstykes med to selvstændige boliger.

- Der er i udvalget stor tilfredshed med, at der ikke har været indsigelser i høringsperioden.

- Dermed er lokalplanen vedtaget og endeligt godkendt hos Plan- og Miljø, og skal ikke videre til Byrådet, siger formand for Plan- og Miljøudvalget John Snedker (S) og forklarer, at ansøger

og bygherre skal etablere en støjmur, så hverken skole eller boliger generes af støj fra hinanden.

Aktiviteter fortsætter

John Snedker understreger, at ansøger og bygherre har forpligtelsen for, at støjturen overholder de støjkrav, der stilles til den ud fra be-

stemmelserne i lokalplanen.

- Jeg synes det er fint, at det nu er politisk godkendt, at man fremover både kan bruge grunden til bebyggelse, ligesom aktiviteterne i Seminariehuset kan fortsætte, siger John Snedker.

TID & STED

Ribe
07.00-10.00 og 12.00-16.00
Ribe Svømmebad.
09.00-17.00 Høllskovvej 11,
Spandet: Åben have.
10.00 Tange Hytten, Tangevej
126, Ribe: "Find vej Dagen"
for hele familien.
10.00-15.00 Galleri Artizan,
Skolegade 7, Ribe: Åbent.
10.00-16.00 Sydvestjysk
Sygehus, Esbjerg: Frem-
visning af den nye Fælles
Akutmodtagelse.
10.30-14.00 Der vil være
lirekassemusik rundt om i
gader og stræder.
11.00-12.00 Sct. Catharinæ
kirke/Ribe Kloster: AA Ribe
grupperne mødes.
11.00-14.00 Ribe Roklub, Erik
Menvedvej 16: Åbent hus-Korn
og prøv inrigger, outrigger og
kajak.
12.00 Mandø Event, Midtvej
7, Mandø: Guidet tur rundt i
Mandø by.
13.00 Hviding Krocketklub:
Krocketbanen i Hviding.
13.00 Domkirkepladsen:
Foråret bliver budt velkom-
men, af Hjemmeværnets
Musikkorps Syd.
13.30 Sportspladsen ved
Nørremarksskolen: Krocket.
Ribe Krocketklub.
15.00 Mandø Event; Midtvej
7, Mandø: Med hestevogn ud
til sælerne.
16.00 Sct. Catharinæ kirke:
Koncert "Dvoraks Messe i
D-dur" med Syddansk Univer-
sitets Storekor.
23.59 Stenbohus, Sten-
bogade, Ribe: Musik af John
Pilkington.

BIBLIOTEK OG BOGBUS

07.00-22.00 og 10.00-
13.00 (med personale) Ribe
Bibliotek.

Stort musik- korps giver forårskoncert

RIBE: Hjemmeværnets Musikkorps Syd, som er Danmarks største militære musikkorps, under ledelse af dirigent Peter Holling, giver forårskoncert i Ribe lørdag den 25. april klokken 13 på domkirkepladsen.

Ribe Handelsstandsforening og Kulturforening Quedens er arrangør. Det er en open air koncert, som er planlagt til at vare en god times tid.

Arrangørerne oplyser, at publikum meget gerne selv må medbringe stole, så de kan nyde koncerten siddende. hjk

POLITI

Indbrud på katedralskolen

RIBE: Ribe Katedralskole på Puggaardsvej har haft indbrud natten til fredag.

Tyven kom ind gennem et vindue til et kontor.

Der blev stjålet to PH-loftlamper samt en PH-bordlampe. ahp

Tidevandet

Mandø ligger mellem Fanø og Rømø og er på 7,6 kvadratkilometer. Der er knap 40 fastboende på øen.

Nationalpark Vadehavet rummer mere end 30 små og store øer, men kun Fanø, Rømø og Mandø er beboede.

Med egen bil eller cykel kommer man til Mandø ad Låningsvejen, en grusvej, der kun er farbar ved lavvande.

Man kan køre ad Låningsvejen uden risiko, men det er absolut nødvendigt at tjekke vejret og tidevandet på DMI - eller ringe til Brugsen eller Mandø Event.

Det er mere end uklogt at køre på Låningsvejen, når tidevandet er på vej op over grusvejen. For så er det virkelig kritisk, hvis man går i stå.

Tidevandet venter ikke på Falck. Det sker næsten hvert år, at nødstedte må hentes ind af Mandøbussen eller redningsmandskab.

Forskellen på højeste og laveste vandstand er 1,5 meter. Tidevandet afskærer Mandø fra fastlandet to gange i døgnet.

Der er to selskaber, der fragter gæster til øen med traktorbus. Det er Mandøbussen og Mandø Kro og Traktorbusser.

Deres køreplaner er naturligvis indrettet efter tidevandet. Traktorbusserne kører ikke på Låningsvejen men på Ebbevejen, hvor man virkelig får en fornemmelse af at køre midt ude i Vadehavet.

Der er to restauratører, der kan overleve på øen - takket være de over 100.000 årlige gæster. Klithuset forsøger at holde åbent det meste af året med tilbud om en varm kop kakao eller et café-måltid. Mandø Kro har åbent i sæsonen.

Mandø Kro har værelser til overnatning. Det samme har Klithuset - med plads til lejrskoler.

Og så er der - ud over to pensioner med bed and breakfast - Brugsens campingplads og en halv snes udlejningshuse.

Når man sammenligner Fanø og Rømø med Mandø, ses det tydeligt, at Mandø har været en fattig ø i forhold til naboerne, da Mandø aldrig har haft en havn.

Sælerne holder sammen på flokken - også når de slapper af. Foto: Vadehavscentret

Her bestemmer naturen

Natur. Vadehavets mindste ø, Mandø, er underlagt naturens luner. Det kan virke lidt skræmmende, men det er også det, der gør øen til noget helt specielt

Man bliver ydmyg af en tur til Mandø. For her er det naturen, der har magten i en grad, som de fleste slet ikke er vant til.

Det er vejret, blæsten og tidevandet, der styrer alting - hvornår man skal blive inden døre, hvornår man kan komme væk fra øen, hvornår sandbankerne med sælerne er tilgængelige, og hvor og hvornår der er føde til fugle, østers og alle Vadehavets andre eksistenser - inklusive beboerne på Mandø.

En tur med hestevogn

Over strandengene inden for Mandøs yderste dige er der sorte "skyer" af trækkende gæs.

En rørhøg følger os ud over diget. En elegant flyver med et vingefang på over en meter, som konstant søger det næste byttedyr.

Den forlader os, da vi fortsætter ud mod Knudedyb, og vender tilbage til strandengen for at se, om der skulle være en lille blishøne eller et par mus, der glemmer at være forsigtige.

Vi kører i hestevogn. Fjordhestene Aage og Freja trækker "prærievognen", Benny Thomsen fra Mandø Event holder tømmerne, mens vognen humper hen over vaderne - den ujævne havbund, som lige nu er blottet, mens havet er trukket tilbage.

Milliarder af liter vand kommer dagligt forbi det sand, Aage og Freja skridter hen over, men lige nu er der kun små pytter og vådt sand.

Nysgerrige sæler

Ude på kanten af sejlrenden kan man se sæler i hundredvis på en sandbanke på den anden side af Knudedyb, som tidligere var den travle sejlrende ind til Ribe. Nu er den sælernes legeplads og spisekammer.

Benny Thomsen har en rigtig god kikkert med. Det er nødvendigt for at følge sælerne - og man skal have et godt kamera for at få fotos med hjem.

- De kommer tit over for at kigge, når vi er på besøg. Sæler er nysgerrige, så de ligger hundrede meter ude i dybet og kigger på os - og kommer også nogle gange op på sandet, fortæller Benny Thomsen, mens han forsøger at holde Aage og Freja i ro.

I dag har sælerne åbenbart andet at tage sig til, for kun to af dem kommer tættere på for at iagttage os.

Der er både gråsæl og spættet sæl derovre, og i kikkerten kan man se både de største hanner og de små unger, som nyder livet i pauserne mellem jagten på mad.

En voksen sæl på 90-100 kilo spiser ofte tre-fem kilo fisk dagligt, så der må være fisk nok i Knudedyb.

Man kan også tage ud til Koresand for at se på sæler. Koresand, som ligger sydvest for Mandø, er en 30 kvadratkilometer stor sandbanke, der kaldes for Danmarks største sanddørken. Ved lavvande er der guidede køreture derud. Alene er det alt for risikabelt - det er en 20 minutters køretur igennem Vadehavet.

Men i dag er vinden fra sydvest ubehagelig kold, så Koresand er ikke med i vores planer.

Tilbage i sikkerhed og læ bag digerne er gæssene stadig på flugt - de ligner store myggesværme, der tilsyneladende flyver uden mål og med. Men der er sikkert en mening med flyveopvisningen.

Plæneklipperne

I Mandø by er det fårene, der dominerer. Hvor der er græs, er der får og nyfødte lam. Tilsyneladende har plæneklipperforhand-

lerne ikke meget at gøre på Mandø, for selv i parcelhushaverne holder fårene græsset nede.

Mandø by har været bygget op i flere omgange. Store stormfloder har revet alt ned og taget både får og mennesker med. Værst var det i 1558 og i 1634, da kirken blev ødelagt.

Derfor flyttede man i 1639 både kirke og kirkegård op på et lille højedrag - og der har den ligget sikkert lige siden.

Inde i byen ligger Mandøs lille museum,

hvor man kan se, hvordan et velstående skipperhjem så ud for 200 år siden.

Det var på samme tid, at N.F.S. Grundtvig ifølge historiske optegnelser var tæt på at blive presset af kongen til at tage præstetjobbet på Mandø, da det viste sig umuligt at besætte det ledige embede.

Men heldigvis for Grundtvig dukkede der i

Benny Thomsen - sammen med Aage og Freja.

Fortsættes næste side »

LUKSUS SAFARI FOR HELE FAMILIEN

Den perfekte oplevelse for familier på dansk ejet lodge i sydafrika. Afrejse hver tirsdag hele året rundt.

**Malariafrit område · Danske guider
Velegnet for børn i alle aldre**

Pris fra kr. 12.990,-

Fast pris for børn under 12 år

kr. 8.990,- inklusiv:

- Rutefly fra Kastrup, Billund eller Ålborg til Johannesburg tur/retur
- Syv overnatninger i delt dobbeltværelse på Matswani Safari Lodge
- Fuldpension under hele opholdet i Sydafrika, startende med frokost på ankomstdagen og sluttende med frokost på afrejsedagen.
- En overnatning på Hotel Holiday Inn i Pretoria
- Transport i henhold til programmet med turist- eller microbus med aircondition
- Dansk rejseleder og sydafrikansk lokalguide under opholdet i Sydafrika
- Alle skatter og afgifter forbundet med rejsen
- Udflugter i henhold til programmet, bl.a.
- 4 dage med guidede fotosafari i Matswani reservatet i åbne safaribiler
- Champagne og solnedgang over Sunset Rock
- Traditionel afrikansk Champagne-brunch ved Kudu Rock
- Guidet vandretur med fokus på den lokale flora og fauna
- Guidet rundtur i Pretoria med bl.a. Voortrekker monumentet, Union Building
- Guidet rundtur i Johannesburg med bl.a. Apartheid museum og Soweto

Telefon 70 10 03 02. www.storeverden.dk

Låningsvejen ser fredelig og tryk ud ved lavvande, men tre timer efter, at dette billedet er taget, er der kun hav, så langt øjet rækker.

Fortsat fra foregående side »

sidste øjeblik en frivillig ansøger op.

Så kan man jo kun gætte på, hvordan arven fra Grundtvig ville have set ud, hvis han skulle have skrevet sine salmer med inspiration fra den barske natur omkring Mandø.

Tilvænnning

Den lille ø midt i havet er ved at vænne sig til at være en del af Nationalpark Vadehavet.

- Vi ser det jo hver dag, og vi lever her, fordi vi elsker det, men vi skal først nu til at vænne os til, at folk ude i verden synes, at det er exceptionelt, siger Benny Thomsen, der sammen med sin kone, Elisa, driver Mandø Event.

Det er kun én af mange turistaktører, der tilbyder oplevelser i nationalparken, men Mandø Event er forankret på Mandø og oplever, at berømmelsen tiltrækker nysgerrige fra både Europa, Australien og Ecuador.

- Folk kommer her for at se sælerne og fuglene og for at gå på østersjagt. Men det, de fleste husker, når de er taget hjem, er den fred og ro, de finder ved at være midt i en natur, som de ikke kan kontrollere, siger Benny Thomsen.

Den betragtning kan man få bekræftet hos Karin Fredskild, som driver bed and breakfast på Mandø.

- Vi har mange gæster, der bliver ved med at komme igen for at "genopleve" naturen, og så har vi mange børnefamilier, der elsker, at børnene bare kan løbe frit omkring. Karin skal lige tjekke i spejlet, om hun

har den rigtige kasket på, inden hun stiller op til fotografering. For hun er både pensionsejer, hjemmehjælper og reservepostbud.

For korte besøg

Benny Thomsen fra Mandø Event får det sidste ord, inden tidevandet stiger. Han ærgrer sig nemlig over, at gæsterne ikke bliver noget længere på Mandø.

- I højsæsonen er der en vrimmel uden lige i byen, men gæsterne er her kun nogle

få timer, inden de tager bussen tilbage til fastlandet.

- Det er en skam. Selve Mandø by er hyggelig og fuld af historier. Men det er først, hvis man bliver på øen og kommer ud i naturen, at man ser lille Mandøs storhed.

Og efter den salut gælder det ellers om at få startet bilen og komme over Låningsvejen, inden vandet stiger og isolerer Mandø fra omverdenen - eller er det omvendt?

Tekst og foto: Peter Jensen, pje@fyens.dk

Mandø Kirke og Kirkegård på et lille højdedrag syd for byen. Læg mærke til, at alle gravsten vender "ryggen" mod vest - så den hårde vestenvind ikke slider på den indgraverede tekst.

Fugle, sæler og østers

Mandø ligger midt i Danmarks største nationalpark og på de fleste trækfugles "hovedvej", så de bruger Vadehavet som rasteplads på deres lange rejse.

Hvert forår og efterår kigger flere end 10 millioner strand- og vadefugle forbi.

På den tid af året, hvor vandet er koldt og algerne få, er Mandø et godt sted at samle de store stillehavs-østers, der har invaderet Vadehavet. Frederik 2. havde monopol på østers i Vadehavet, og kongen undlod ikke at gøre opmærksom på, at der var dødsstraf for at stjæle hans østers. Nu hører østers til Vadehavets gratis glæder.

Man kan godt gå på opdagelse i Vadehavet på egen hånd, og det er muligt at leje både cykler og heste på Mandø. Men ligesom på Fanø og Rømø skal man forberede sig og tænke sig godt om, inden man vover sig ud på sandbankerne.

Måske vil de fleste foretrække at booke sig ind på de ture, forskellige selskaber arrangerer ud på vaderne (sandbankerne).

Med Mandø Event, Vadehavscentret eller en af Mandøbusserne er man i kyndige hænder, både når det gælder sikkerhed og gode fortællinger.

Se mere: www.visitribe.dk, www.mandoeevent.dk og www.vadehavscentret.dk.